

Promemorian ”Sekretess till skydd för enskilda som lämnat stödförklaringar enligt EU:s förordning om det europeiska medborgarinitiativet” (Diarienummer:Ku2019/02015RS)

TU – Medier i Sverige har tagit del av rubricerad promemoria och får anföra följande.

Sammanfattning

- TU avstyrker förslaget om att sekretess ska gälla för uppgifter om vem eller vilka som lämnat förslag till EU-kommissionen genom så kallade medborgarinitiativ.
- Intresset av insyn och transparens är här mycket stort och regeringen bör verka för att den bakomliggande EU-förordningen ändras.

1.Promemorians förslag

I promemorian föreslås att sekretess ska gälla i verksamhet med att kontrollera och intyga stödförklaringar som har lämnats enligt EU:s nya förordning om det europeiska medborgarinitiativet, det vill säga möjligheten för EU:s medborgare att påverka EU-kommissionen att föreslå en rättsakt. Ett sådant förslag förutsätter stöd av minst en miljon röstberättigade EU-medborgare från minst en fjärdedel av medlemsstaterna.

Sekretessen föreslås gälla för uppgift om enskilds personliga förhållanden, till exempel namn och personnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör lider men.

2. TU avstyrker

Redan i dag gäller sekretess enligt 40 kap 1 a 1 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) för motsvarande uppgifter i 2011 års förordning om medborgarinitiativ. Promemorieförslaget innebär nu ingen ändring i sak.

TU avstyrkte emellertid även den nuvarande sekretessbestämmelsen.

TU konstaterade då, i likhet med den då bakomliggande promemorian (Ds 2016:2), att man ska vara restriktiv vid införandet av sekretess på områden där sekretess tidigare inte har gällt och att intresset av insyn och transparens här är mycket stort. TU anförde bland annat att:

”Det kan exempelvis gälla en kartläggning av hur anslutningen till ett visst medborgarinitiativ är representerad geografiskt och ekonomiskt. Något intresse av vilken fysisk person som undertecknat ett visst initiativ torde däremot inte finnas, annat än – möjligen – i fråga om personer i en redan mycket offentlig roll. Till saken hör också att ansvarstagande svenska mediehus med ansvariga utgivare verkar under det pressetiska systemet respektive sändningstillstånden, som syftar till att skydda den enskilde från oförsvarlig publicitet.”

TU finner i dag inte någon anledning att göra någon annan bedömning.

Möjligheten till medborgarinitiativ kan ses som ett av de mest grundläggande uttrycken för en demokrati, där också öppenhet är en fundamental beståndsdel.

Det kan också konstateras att i fråga om så kallade medborgarförslag och folkinitiativ som finns på det kommunala planet i Sverige (8 kap 1-2 §§ kommunallagen) finns inga sådana sekretessregler. Frågan synes över huvud taget inte ha övervägts i förarbetena (Jfr prop. 1993/94:188 och 2001/02:80).

Mot den bakgrunden avstyrker TU promemorians förslag och förordar att regeringen aktivt verkar för att den aktuella regleringen i förordningen ändras.

TU – Medier i Sverige

Jeanette Gustafsdotter
VD

Per Hultengård
Jurist